

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. kovo 22 d.^{1*}

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose — Direktyva 2012/13/ES — Teisė į informaciją baudžiamajame procese — Teisė būti informuotam apie pareikštus kaltinimus — Baudžiamojo įsakymo įteikimas — Būdai — Privalomas įgaliotinio skyrimas — Nuolatinės ar laikinos gyvenamosios vietos neturintis kaltinamasis — Prieštaravimo pateikimo terminas, skaičiuojamas nuo dokumentų įteikimo įgaliotiniui“

Sujungtose bylose C-124/16, C-188/16 ir C-213/16

dėl 2016 m. vasario 19 d. (C-124/16) ir 2016 m. balandžio 12 d. (C-213/16) *Amtsgericht München* (Miuncheno apylinkės teismas, Vokietija) sprendimais, kuriuos Teisingumo Teismas gavo atitinkamai 2016 m. vasario 29 d. ir balandžio 18 d., ir 2016 m. kovo 23 d. (C-188/16) *Landgericht München I* (Miuncheno I apygardos teismas, Vokietija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2016 m. balandžio 4 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą baudžiamosiose bylose prieš

Ianos Tranca (C-124/16),

Tanja Reiter (C-213/16)

ir

Ionel Opria (C-188/16),

dalyvaujant

Staatsanwaltschaft München I,

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J. L. da Cruz Vilaça, Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas A. Tizzano (pranešėjas), teisėjai M. Berger, A. Borg Barthet ir F. Biltgen,

generalinis advokatas Y. Bot,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Staatsanwaltschaft München I*, atstovaujamos H. Kornprobst,

¹ — Proceso kalba: vokiečių.

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir M. Hellmann,

— Europos Komisijos, atstovaujamos R. Troosters ir S. Grünheid,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymais priimti prejudicinį sprendimą prašoma išaiškinti 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/13/ES dėl teisės į informaciją baudžiamajame procese (OL L 142, 2012, p. 1) 2 straipsnį, 3 straipsnio 1 dalies c punktą ir 6 straipsnio 1 ir 3 dalis.
- 2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant baudžiamąsias bylas, iškeltas Ianos Tranca ir Ionel Opria dėl vagystės ir Tanja Reiter dėl kūno sužalojimo ir pasipriešinimo teisėsaugos pareigūnui.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 2012/13 2 straipsnio 1 dalyje šios direktyvos taikymo sritis apibrėžta taip:

„Ši direktyva taikoma nuo momento, kai valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos praneša asmenims, kad jie įtariamai arba kaltinami padarę nusikalstamą veiką, iki proceso pabaigos, t. y. iki bus galutinai išspręstas klausimas, ar įtariamasis arba kaltinamasis įvykdė nusikalstamą veiką, įskaitant, jei taikoma, nuteisimą ir sprendimo dėl apeliacinio skundo priėmimą.“

- 4 Šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje teisė į informaciją apie savo teises apibrėžiama taip:

„Valstybės narės užtikrina, kad įtariamiesiems arba kaltinamiesiems nedelsiant būtų pateikta informacija bent apie šias pagal nacionalinę teisę taikomas procesines teises, kad tomis teisėmis būtų galima veiksmingai pasinaudoti:

<...>

c) teisę būti informuotam apie kaltinimus pagal 6 straipsnį;

<...>“

- 5 Minėtos direktyvos 6 straipsnio „Teisė į informaciją apie kaltinimus“ 1 ir 3 dalyse nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad įtariamiesiems arba kaltinamiesiems būtų pateikta informacija apie nusikalstamą veiką, kurios įvykdymu jie yra įtariamai arba kaltinami. Ta informacija suteikiama nedelsiant ir yra tiek išsami, kiek tai yra būtina užtikrinti teisingą procesą ir veiksmingą naudojimąsi teise į gynybą.

<...>

3. Valstybės narės užtikrina, kad ne vėliau kaip iki kaltinimų esmės perdavimo teismui būtų suteikta išsami informacija apie kaltinimą, įskaitant nusikalstamos veikos pobūdį ir teisinį kvalifikavimą bei kaltinamųjų dalyvavimo vykdant tą nusikalstamą veiką pobūdį.“

Vokietijos teisės aktai

- 6 *Strafprozessordnung* (Baudžiamojo proceso kodeksas, toliau – *StPO*) 44 straipsnyje numatyta:

„Jei asmuo ne dėl savo kaltės negalėjo laikytis termino, jo prašymu terminas gali būti atnaujinamas. Laikoma, kad apskundimo terminas buvo praleistas ne dėl asmens kaltės tuo atveju, kai jam nebuvo pranešta pagal 35a straipsnio pirmą ir antrą sakinius <...>.“

- 7 *StPO* 116 straipsnyje nustatyta:

„1) Teisėjas sustabdo suėmimo skyrimo, kuris motyvuojamas tik pavojumi, kad kaltinamasis gali slėptis, vykdymą, jei mažiau ribojančiomis priemonėmis pakankamai pagrindžiami lūkesčiai, jog kardomojo kalinimo tikslas gali būti pasiektas ir jomis. Tokios priemonės gali būti: <...>

<...>

4. tinkamo dydžio užstatas, kurį sumoka kaltinamasis arba kitas asmuo.“

- 8 *StPO* 116a straipsnio 3 dalis suformuluota taip:

„Kaltinamasis, kuris prašo suėmimo vykdymą pakeisti užstatu ir kuris neturi gyvenamosios vietos šio įstatymo galiojimo teritorijoje, privalo įgalioti kompetentingo teismo veiklos teritorijoje gyvenantį asmenį priimti įteikiamus dokumentus.“

- 9 *StPO* 127a straipsnyje numatyta:

„1) Jeigu kaltinamasis neturi nuolatinės ar laikinos gyvenamosios vietos šio įstatymo galiojimo teritorijoje, o suėmimas skirtas tik dėl pavojaus, kad kaltinamasis gali slėptis, sulaikymas gali būti neskiriamas arba panaikinamas, kai:

1. nėra tikėtina, kad už padarytą pažeidimą bus skirta laisvės atėmimo bausmė arba piniginė bauda ir laisvės atėmimo bausmė, ir

2. kaltinamasis sumoka tinkamo dydžio užstatą, padengiantį tikėtiną piniginę baudą ir proceso išlaidas.

2) 116a straipsnio 1 ir 3 dalys taikomos *mutatis mutandis*.“

- 10 *StPO* 132 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Jei kaltinamasis, kuris rimtai įtariamas nusikalstama veika, šio įstatymo galiojimo teritorijoje neturi nuolatinės ar laikinos gyvenamosios vietos, tačiau neįvykdytos suėmimo skyrimo sąlygos, siekiant užtikrinti baudžiamojo proceso eigą kaltinamajam gali būti nurodyta:

1. sumokėti tinkamo dydžio užstatą, padengiantį numatomą piniginę baudą ir proceso išlaidas, ir

2. įgalioti kompetentingo teismo veiklos teritorijoje gyvenantį asmenį priimti įteikiamus dokumentus.“

11 *StPO* 410 straipsnis suformuluotas taip:

„1) Per dvi savaites nuo baudžiamojo įsakymo įteikimo kaltinamasis gali šį įsakymą priėmusiam teismui raštu arba kanceliarijoje surašant protokolą pateikti prieštaravimą dėl šio įsakymo. <...>

2) Prieštaravimas gali apsiriboti tik tam tikrais aspektais.

3) Jei per nustatytą terminą baudžiamasis įsakymas nėra apskūstas, jis prilygsta *res judicata* galią turinčiam teismo sprendimui.“

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

Bylos C-124/16 ir C-213/16

- 12 Byloje C-124/16 I. Tranca, kaltinamam vagyste, gresia maždaug 20–30 dienos normų dydžio bauda. Byloje C-213/16 T. Reiter, kaltinamai kūno sužalojimu ir pasipriešinimu teisėsaugos pareigūnui, gresia maždaug 50–70 dienos normų dydžio bauda. Iš nutarčių dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad tiek I. Tranca, tiek T. Reiter neturi nei nuolatinės, nei laikinosios gyvenamosios vietos nei Vokietijoje, nei savo kilmės valstybėje.
- 13 Miuncheno prokuratūra kreipėsi į kompetentingą *Amtsgericht München* (Miuncheno apylinkės teismas, Vokietija) ikiteisminio tyrimo teisėją, prašydama kaltinamiesiems skirti suėmimą, kad galėtų jiems taikyti kardomąjį kalinimą dėl pavojaus, kad jie gali slėptis.
- 14 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pagal Vokietijos teisę nagrinėdamas šį prašymą ikiteisminio tyrimo teisėjas privalo, be kita ko, įvertinti, ar proporcinga skirti suėmimą, ir patikrinti, ar galima imtis mažiau ribojančių priemonių.
- 15 Tokiais atvejais, kaip nagrinėjami pagrindinėse bylose, *StPO* 116, 116a ir 127a straipsniuose numatyta, kad teisėjas sustabdo suėmimo skyrimo, kuris motyvuojamas tik pavojumi, kad kaltinamasis gali slėptis, vykdymą, jei kaltinamasis gali sumokėti tinkamo dydžio užstatą, padengiantį tikėtiną pinigines baudos, kuri gali būti jam skirta, sumą.
- 16 Iš šių straipsnių taip pat matyti, kad Vokietijoje negyvenantis kaltinamasis, kuriam skirtas suėmimas, turi paskirti įgaliotinį, kuris priimtų įteikiamus jam skirtus teismo dokumentus.
- 17 Atlikdamas tyrimą, po kurio skiriamas ar įvykdomas suėmimas, ikiteisminio tyrimo teisėjas taip pat turi patikrinti, ar tokios alternatyvios priemonės greitą baudžiamosios bylos sprendimą leidžia užtikrinti tokiomis pat sąlygomis kaip kaltinamojo kardomasis kalinimas.
- 18 Taip būtų tik esant galimybei kaltinamajam pranešti apie baudžiamąjį įsakymą taip, kad šis galėtų įsiteisėti. Konkrečiai kalbant, kai kaltinamojo gyvenamoji vieta nenustatyta, šį baudžiamąjį įsakymą būtų galima įteikti jo įgaliotiniui ir toks įteikimas reikštų, kad pradedamas skaičiuoti prieštaravimo pateikimo terminas, kuriam pasibaigus minėtas baudžiamasis įsakymas įgyja *res judicata* galią ir tampa vykdytinas.
- 19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas vis dėlto abejoja, ar Vokietijos teisėje numatyta baudžiamojo įsakymo priėmimo procedūra suderinama su Direktyva 2012/13, kaip ją išaiškino Teisingumo Teismas 2015 m. spalio 15 d. Sprendime Covaci (C-216/14, EU:C:2015:686).

- 20 Tame sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad Direktyvos 2012/13 2 straipsnį, 3 straipsnio 1 dalies c punktą ir 6 straipsnio 1 ir 3 dalis reikia aiškinti taip: jiems neprieštarauja valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos vykstant baudžiamajam procesui toje valstybėje narėje negyvenantis kaltinamasis įpareigojamas paskirti įgaliotinį, kuris priimtų įteikiamą jam skirtą baudžiamąjį įsakymą, jeigu šis asmuo iš tikrųjų gali pasinaudoti visu terminu, nustatytu prieštaravimui dėl minėto baudžiamojo įsakymo pareikšti, t. y. jeigu jo terminas nesutrumpėja laiko tarpu, kuris reikalingas, kad įgaliotinis perduotų minėtą baudžiamąjį įsakymą jo adresatui.
- 21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo manymu, toks sprendimas, taikomas jo nagrinėjamosiose bylose, kuriose kaltinamųjų gyvenamoji vieta nenustatyta, trukdytų baudžiamajam įsakymui tapti galutiniu. Iš tiesų, negalint tokio įsakymo asmeniškai įteikti jo adresatui, prieštaravimo pareikšimo termino nebūtų galima pradėti skaičiuoti.
- 22 Taigi, anot šio teismo, kyla klausimas, ar Vokietijos teisė atitinka Sąjungos teisę, kaip ją išaiškino Teisingumo Teismas, kai nacionalinė teisė aiškinama taip: baudžiamąjį įsakymą įteikus kaltinamojo, kurio gyvenamoji vieta nenustatyta, įgaliotiniui, pradedamas skaičiuoti terminas, per kurį galima pareikšti prieštaravimą dėl šio įsakymo, bet jei jis praleidžia terminą, vis tiek gali prašyti jį atnaujinti, kad galėtų pareikšti prieštaravimą dėl minėto įsakymo.
- 23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad šios galimybės skirti įgaliotinį, kai kaltinamasis neturi nustatytos gyvenamosios vietos, alternatyva – skirti kaltinamajam suėmimą ir jį suimti, kad būtų galima jam įteikti baudžiamąjį įsakymą, būtų labiau ribojanti nei siūlomas nacionalinės teisės aiškinimas. Jis taip pat mano, kad toks aiškinimas atitinka proceso teisingumo principą, nes kaltinamasis žino įgaliotinio pavardę ir adresą, yra informuotas apie jo vaidmenį ir gali laisvai jo pasiteirauti apie savo atžvilgiu priimtą baudžiamąjį įsakymą.
- 24 Tokiomis aplinkybėmis *Amtsgericht München* (Miuncheno apylinkės teismas) nusprendė sustabdyti sprendimų dėl suėmimo skyrimo priėmimo procesą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos bylose C-124/16 ir C-213/16 vienodai suformuluotus prejudicinius klausimus:

„1. Ar prieštarauja Direktyvos 2012/13 2 straipsniui ir 6 straipsnio 1 ir 3 dalims valstybės narės teisės norma,

pagal kurią kaltinamasis baudžiamojoje byloje, neturintis gyvenamosios vietos šioje valstybėje narėje, įpareigojamas paskirti įgaliotinį, kuris priimtų įteikiamą kaltinamajam skirtą baudžiamąjį įsakymą,

net jei dėl to kaltinamasis negali pasinaudoti visu prieštaravimo dėl minėto baudžiamojo įsakymo pateikimo terminu,

tačiau kaltinamasis neturi ir adreso, kuriuo būtų galima jį informuoti apie baudžiamąjį įsakymą ir reikalauti patvirtinti jo įteikimą, ir, nurodžius asmens, įgalioto priimti įteikiamus teismo dokumentus, pavardę ir adresą, kaltinamajam suteikiama galimybė bet kuriuo metu įgaliotiniui pranešti, kokiu adresu jam galima siųsti baudžiamąjį įsakymą ir reikalauti patvirtinti jo įteikimą?

2. Ar prieštarauja Direktyvos 2012/13 2 straipsnio 1 daliai ir 6 straipsnio 1 ir 3 dalims valstybės narės teisės norma,

pagal kurią kaltinamasis baudžiamojoje byloje, neturintis gyvenamosios vietos šioje valstybėje narėje, įpareigojamas paskirti įgaliotinį, kuris priimtų įteikiamą kaltinamajam skirtą baudžiamąjį įsakymą,

ir kurioje numatyta, kad prieštaravimo pateikimo terminas pradedamas skaičiuoti vos įteikus baudžiamąjį įsakymą įgaliotiniui,

kai taip skaičiuojamą terminą praleidęs kaltinamasis gali reikalauti jį atnaujinti, motyvuodamas vien tuo, kad baudžiamasis įsakymas jam buvo persiųstas ir kad po persiuntimo jis pateikė prieštaravimą per nustatytą terminą, taigi kai dėl termino atnaujinimo kaltinamasis vėliau gali pasinaudoti nesutrumpėjusiu prieštaravimo pateikimo terminu,

net jei teisės aktuose nurodyta, kad paprastai baudžiamasis įsakymas termino praleidimo atveju turi būti vykdomas?“

Byla C-188/16

- 25 I. Opra, Rumunijos pilietis, yra kaltinamas vagyste Vokietijoje. Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad šis asmuo neturi nuolatinės ir laikinosios gyvenamosios vietos nei Vokietijoje, nei savo kilmės valstybėje.
- 26 I. Opra paskyrė įgaliotinį, kuriam turėjo būti įteikiami visi su juo susiję baudžiamojo proceso dokumentai. Prokuratūros prašymu 2015 m. spalio 13 d. *Amtsgericht München* (Miuncheno apylinkės teismas) paskelbė dėl I. Opra priimtą baudžiamąjį įsakymą ir skyrė jam 300 EUR baudą. Šis baudžiamasis įsakymas įteiktas paskirtam įgaliotiniui; 2015 m. spalio 27 d. jis patvirtino gavęs šiuos dokumentus.
- 27 Iki prieštaravimo pateikimo termino pabaigos šis teismas negavo iš kaltinamojo jokio pareiškimo, todėl 2015 m. lapkričio 11 d. šio teismo sekretorius-kancleris pažymėjo minėtame įsakyme, kad šis įgijo *res judicata* galią.
- 28 Remdamasi 2015 m. spalio 15 d. Sprendimu *Covaci* (C-216/14, EU:C:2015:686) prokuratūra, kaip įvykdyti bausmę kompetentinga institucija, keliais kitais atvejais pralaimėjusi bylas dėl bausmės įvykdymo teisėtumo pripažinimo, paprašė, kad sekretorius-kancleris pašalintų minėtą pastabą. 2016 m. vasario 2 d. sprendimu šis prašymas buvo atmestas. Prokuratūra apskundė šį sprendimą *Amtsgericht München* (Miuncheno apylinkės teismas, Vokietija); 2016 m. vasario 17 d. nutartimi šis teismas skundą atmetė kaip nepriimtina. Šią nutartį 2016 m. vasario 22 d. prokuratūra apskundė skubos tvarka (*sofortige Beschwerde*) *Landgericht München I* (Miuncheno I apygardos teismas) kaip galutinės instancijos teismui.
- 29 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad jam pateiktos bylos, kurioje nagrinėjama, ar aptariamasis baudžiamasis įsakymas teisėtai pripažintas vykdytinu, sprendimas priklauso nuo atsakymo į klausimą, ar prieštaravimo pareiškimo terminas skaičiuojamas nuo šio baudžiamojo įsakymo įteikimo įgaliotiniui.
- 30 Konstatavęs, kad pagal 2015 m. spalio 15 d. Sprendimą *Covaci* (C-216/14, EU:C:2015:686) kaltinamojo įpareigojimas vykdant baudžiamąjį procesą tam tikromis aplinkybėmis paskirti įgaliotinį, kad šiam būtų galima įteikti dėl kaltinamojo priimtą baudžiamąjį įsakymą, priimtinas su sąlyga, kad kaltinamasis galės realiai pasinaudoti visu numatytu prieštaravimo dėl baudžiamojo įsakymo pateikimo terminu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nagrinėja skirtingus aptariamąsias Vokietijos teisės išaiškinimus, kurie atitiktų šią sąlygą.
- 31 Anot jo, pirmas išaiškinimas būtų toks: prieštaravimo pateikimo terminą reikia pradėti skaičiuoti nuo to momento, kai kaltinamasis realiai sužino apie dėl jo priimtą baudžiamąjį įsakymą. Tačiau toks aiškinimas iš esmės būtų *contra legem*, nes taikomoje Vokietijos teisėje aiškiai nustatyta, kad šis terminas skaičiuojamas nuo šio įsakymo įteikimo įgaliotiniui.
- 32 Antras išaiškinimas būtų toks: bet koks baudžiamojo įsakymo įteikimas įgaliotiniams *ex officio* laikytinas nepriimtiniu; toks išaiškinimas padarytų daug žalos Vokietijos teisei sistemai.

- 33 Taikant trečią galimą šios teisės išaiškinimą, nacionalines nuostatas, susijusias su praleisto termino atnaujinimu, galima aiškinti atsižvelgiant į Direktyvos 2012/13 6 straipsnį. Prieštaravimą dėl baudžiamojo įsakymo reikia *ex officio* laikyti patektu laiku, jei jis pateiktas raštu per dvi savaites nuo to momento, kai atitinkamas asmuo apie šį įsakymą realiai sužinojo.
- 34 Abejodamas, ar pastarasis išaiškinimas suderinamas su Direktyva 2012/13, *Landgericht München I* (Miuncheno I apygardos teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar Direktyvos 2012/13 2 straipsnį, 3 straipsnio 1 dalies c punktą ir 6 straipsnio 1 ir 3 dalis reikia aiškinti taip: valstybės narės teisės normos, pagal kurias nagrinėjant baudžiamąją bylą kaltinamajam, neturinčiam nuolatinės arba laikinos gyvenamosios vietos šioje valstybėje narėje, skirtą baudžiamąjį įsakymą galima įteikti kaltinamojo paskirtam įgaliotiniui visus kaltinamajam skirtus baudžiamojo proceso dokumentus, ir dėl to baudžiamasis įsakymas įgyja *res judicata* galią suėjus nuo jo įteikimo įgaliotiniui skaičiuojamam (dviejų savaičių) prieštaravimo pateikimo terminui, prieštarauja minėtoms direktyvos nuostatomis net ir tuomet, kai pagal [minėtos] valstybės narės teisės normas, jei kaltinamasis per dvi savaites nuo tada, kai iš tikrųjų sužinojo apie tai, kad priimtas baudžiamasis įsakymas, kompetentingam teismui raštu pateikia prieštaravimą dėl šio baudžiamojo įsakymo, terminas turi būti *ex officio* atnaujinamas, todėl priėmus sprendimą dėl termino atnaujinimo procesas turi vykti taip, kaip jis būtų vykęs, jei prieštaravimas būtų buvęs pateiktas laiku?“

Dėl prejudicinių klausimų

- 35 Į pateiktus klausimus reikia atsakyti kartu; šiais klausimais prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai iš esmės teiraujasi, ar Direktyvos 2012/13 2 straipsnį, 3 straipsnio 1 dalies c punktą ir 6 straipsnio 1 ir 3 dalis reikia aiškinti taip: šioms nuostatomis prieštarauja valstybės narės teisės normos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėse bylose, kuriose numatyta, kad šioje valstybėje narėje negyvenantis kaltinamasis, kuris nei joje, nei savo kilmės valstybėje narėje neturi nuolatinės gyvenamosios vietos, nagrinėjant baudžiamąją bylą turi paskirti įgaliotinį, kuris priimtų įteikiamą kaltinamajam skirtą baudžiamąjį įsakymą, ir kad prieštaravimo dėl šio įsakymo pareiškimo terminas, kuriam pasibaigus jis tampa vykdytinas, skaičiuojamas nuo minėto įsakymo įteikimo šiam įgaliotiniui; atitinkamas asmuo gali reikalauti šį terminą atnaujinti, jei jis apie aptariamą baudžiamąjį įsakymą iš tiesų nežinojo.
- 36 Atsakant į šiuos klausimus, reikia priminti, kad Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad atsižvelgiant į Direktyvos 2012/13 2, 3 ir 6 straipsnius baudžiamojo įsakymo, koks numatytas pagrindinėse bylose nagrinėjamoje Vokietijos teisėje, įteikimas turi būti pripažintas viena iš pranešimo apie atitinkamam asmeniui pareikštus kaltinimus forma, todėl jis privalo atitikti šiame 6 straipsnyje nustatytus reikalavimus (2015 m. spalio 15 d. Sprendimo *Covaci*, C-216/14, EU:C:2015:686, 61 punktą).
- 37 Žinoma, Direktyvoje 2012/13 nereglamentuojama, kokiais būdais jos 6 straipsnyje numatytas pranešimas apie kaltinimą turi būti perduotas šiam asmeniui (2015 m. spalio 15 d. Sprendimo *Covaci*, C-216/14, EU:C:2015:686, 62 punktą).
- 38 Vis dėlto šiais būdais negalima pakenkti, *inter alia*, šioje nuostatoje numatytam tikslui, kuris nurodytas ir šios direktyvos 27 konstatuojamojoje dalyje, t. y. sudaryti galimybę asmeniui, įtariamam arba kaltinamam padarius nusikalstamą veiką, pasiruošti gynybai ir užtikrinti teisingą teismo procesą (2015 m. spalio 15 d. Sprendimo *Covaci*, C-216/14, EU:C:2015:686, 63 punktą).

- 39 Šiuo atveju iš nutarčių dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamame nacionalinės teisės akte numatyta, jog baudžiamasis įsakymas įteikiamas kaltinamojo asmens įgaliotiniui, o kaltinamajam numatytas dviejų savaitių terminas, per kurį jis gali pareikšti prieštaravimą dėl šio baudžiamąjo įsakymo, ir šis terminas skaičiuojamas nuo jo įteikimo šiam įgaliotiniui. Pasibaigus šiam terminui įsakymas įgyja *res judicata* galią.
- 40 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau pažymėjo, kad tiek atsižvelgiant į tikslą užtikrinti, kad kaltinamasis galėtų pasirengti gynybai, tiek remiantis būtinybe išvengti kaltinamųjų, kurių gyvenamoji vieta patenka į atitinkamo nacionalinio įstatymo taikymo sritį, ir kaltinamųjų, kurių gyvenamoji vieta į tokią taikymo sritį nepatenka ir kurie vieninteliai turi paskirti įgaliotinį, kuris priimtų įteikiamus teismo dokumentus, diskriminacijos, reikalaujama, kad kaltinamasis galėtų pasinaudoti visu šiuo prieštaravimo pareiškimo terminu (2015 m. spalio 15 d. Sprendimo *Covaci*, C-216/14, EU:C:2015:686, 65 punktas).
- 41 Taigi, jeigu dviejų savaitių terminas pagrindinėse bylose būtų skaičiuojamas nuo tada, kai kaltinamasis iš tikrųjų sužino apie baudžiamąjį įsakymą, būtų užtikrinta, kad šis asmuo gali pasinaudoti visu šiuo terminu (2015 m. spalio 15 d. Sprendimo *Covaci*, C-216/14, EU:C:2015:686, 66 punktas).
- 42 Vis dėlto Direktyvos 2012/13 6 straipsnyje nereikalaujama, kad minėtas terminas būtų skaičiuojamas nuo tada, kai kaltinamasis realiai sužino apie jam skirtą baudžiamąjį įsakymą. Svarbu užtikrinti teisingą procesą ir garantuoti veiksmingą naudojimąsi teise į gynybą.
- 43 Teisingumo Teismas jau yra pripažinęs, kad šis tikslas pasiekiamas, jeigu nacionalinės teisės aktuose numačius, kad prieštaravimo pareiškimo termino eiga prasideda baudžiamąjį įsakymą įteikus šio asmens įgaliotiniui, šis terminas nesutrumpėja laikotarpiu, kuris reikalingas, kad įgaliotinis galėtų perduoti baudžiamąjį įsakymą jo adresatui, ir taip šis gali pasinaudoti visu šiuo terminu (žr. 2015 m. spalio 15 d. Sprendimo *Covaci*, C-216/14, EU:C:2015:686, 67 punktą).
- 44 Kiekvienos valstybės narės vidaus teisės sistemoje reikia nustatyti tokio termino pabaigos teisinės pasekmės, tarp jų, be kita ko, sąlygas, kuriomis baudžiamosios teisės srities sprendimas tampa galutinis ir vykdytinas.
- 45 Vis dėlto būtų akivaizdžiai pakenkta Direktyvos 2012/13 6 straipsnio tikslui, apie kurį priminta šio sprendimo 38 punkte, jei tokio baudžiamąjo įsakymo, kaip aptariamas pagrindinėse bylose, kuris tapo galutinis ir vykdytinas, adresatas nebegalėtų pareikšti dėl jo prieštaravimo, nors tuo metu, kai galėjo pasinaudoti teise į gynybą, jis apie šio įsakymo priėmimą ir turinį nežinojo, nes dėl nenustatytos jo gyvenamosios vietos minėtas dokumentas jam nebuvo asmeniškai įteiktas.
- 46 Žinoma, tokiu atveju įsakymo adresatas ne tik nepasinaudojo visu prieštaravimo dėl jo pateikimo terminu, bet ir negalėjo visiškai juo pasinaudoti.
- 47 Taigi valstybės narės privalo užtikrinti, kad įtariamieji arba kaltinamieji baudžiamojoje byloje, kurie tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėse bylose, informaciją apie jiems pareikštus kaltinimus gauna tik išiteisėjusio kaltinamojo nuosprendžio vykdymo stadijoje, vis dėlto turėtų galimybę visapusiškai pasinaudoti savo teise į gynybą. Šiuo tikslu, kai kaltinamasis realiai sužino apie jam skirtą nuosprendį, jo padėtis turi būti tokia, kokia būtų, jei minėtą nuosprendį būtų buvę galima įteikti jam asmeniškai, ir, be kita ko, jis turi galėti pasinaudoti visu prieštaravimo pateikimo terminu.
- 48 Kaip patikslina prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai, nacionalinėje teisėje numatyta, kad baudžiamasis įsakymas tampa galutinis, kai baigiasi prieštaravimo pareiškimo terminas, skaičiuojamas nuo įsakymo įteikimo kaltinamojo įgaliotiniui, tačiau šiam asmeniui taip pat leidžiama prašyti atnaujinti terminą ir pasinaudoti tokios pačios trukmės nauju prieštaravimo dėl šio įsakymo pareiškimo terminu, kuris pradedamas skaičiuoti nuo to momento, kai atitinkamas asmuo apie jį sužino.

- 49 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai turi nacionalinę teisę, būtent termino atnaujinimo procedūrą ir sąlygas, kurioms esant ši procedūra vykdoma, aiškinti taip, kad ji atitiktų Direktyvos 2012/13 6 straipsnio reikalavimus.
- 50 Atsižvelgiant į pateiktus argumentus, į prejudicinius klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 2012/13 2 straipsnį, 3 straipsnio 1 dalies c punktą ir 6 straipsnio 1 ir 3 dalis reikia aiškinti taip: šioms nuostatoms neprieštarauja valstybės narės teisės normos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėse bylose, kuriose numatyta, kad šioje valstybėje narėje negyvenantis kaltinamasis, kuris nei joje, nei savo kilmės valstybėje narėje neturi nuolatinės gyvenamosios vietos, nagrinėjant baudžiamąją bylą turi paskirti įgaliotinį, kuris priimtų įteikiamą jam skirtą baudžiamąjį įsakymą, ir kad prieštaravimo dėl šio įsakymo pareiškimo terminas, kuriam pasibaigus jis tampa vykdytinas, skaičiuojamas nuo minėto įsakymo įteikimo šiam įgaliotiniui.
- 51 Vis dėlto, remiantis Direktyvos 2012/13 6 straipsniu, kai vykdomas baudžiamasis įsakymas, nuo to momento, kai atitinkamas asmuo sužino apie šį įsakymą, jo padėtis turi būti tokia, kokia būtų, jei minėtas įsakymas būtų buvęs įteiktas jam asmeniškai, ir, be kita ko, jis turi galėti pasinaudoti visu prieštaravimo pateikimo terminu, prireikus pasinaudodamas termino atnaujinimu.
- 52 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi užtikrinti, kad nacionalinė termino atnaujinimo procedūra ir šios procedūros vykdymo sąlygos būtų taikomos taip, kad būtų laikomasi šių reikalavimų ir kad taip ši procedūra leistų veiksmingai pasinaudoti minėtame 6 straipsnyje numatytais teisėmis.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 53 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/13/ES dėl teisės į informaciją baudžiamajame procese 2 straipsnį, 3 straipsnio 1 dalies c punktą ir 6 straipsnio 1 ir 3 dalis reikia aiškinti taip: šioms nuostatoms neprieštarauja valstybės narės teisės normos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėse bylose, kuriose numatyta, kad šioje valstybėje narėje negyvenantis kaltinamasis, kuris nei joje, nei savo kilmės valstybėje narėje neturi nuolatinės gyvenamosios vietos, nagrinėjant baudžiamąją bylą turi paskirti įgaliotinį, kuris priimtų įteikiamą jam skirtą baudžiamąjį įsakymą, ir kad prieštaravimo dėl šio įsakymo pareiškimo terminas, kuriam pasibaigus jis tampa vykdytinas, skaičiuojamas nuo minėto įsakymo įteikimo šiam įgaliotiniui.

Vis dėlto, remiantis Direktyvos 2012/13 6 straipsniu, kai vykdomas baudžiamasis įsakymas, nuo to momento, kai atitinkamas asmuo sužino apie šį įsakymą, jo padėtis turi būti tokia, kokia būtų, jei minėtas įsakymas būtų buvęs įteiktas jam asmeniškai, ir, be kita ko, jis turi galėti pasinaudoti visu prieštaravimo pateikimo terminu, prireikus pasinaudodamas termino atnaujinimu.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi užtikrinti, kad nacionalinė termino atnaujinimo procedūra ir šios procedūros vykdymo sąlygos būtų taikomos taip, kad būtų laikomasi šių reikalavimų ir kad taip ši procedūra leistų veiksmingai pasinaudoti minėtame 6 straipsnyje numatytais teisėmis.

Parašai.